

IN MEMORIAM LEON FAVYTS

**Het is niet dat ik bang ben om te sterven.
Het is gewoon dat ik er niet bij wil zijn
Wanneer het gebeurt!**
(Woody Allen)

TREURZANG OM LÉON

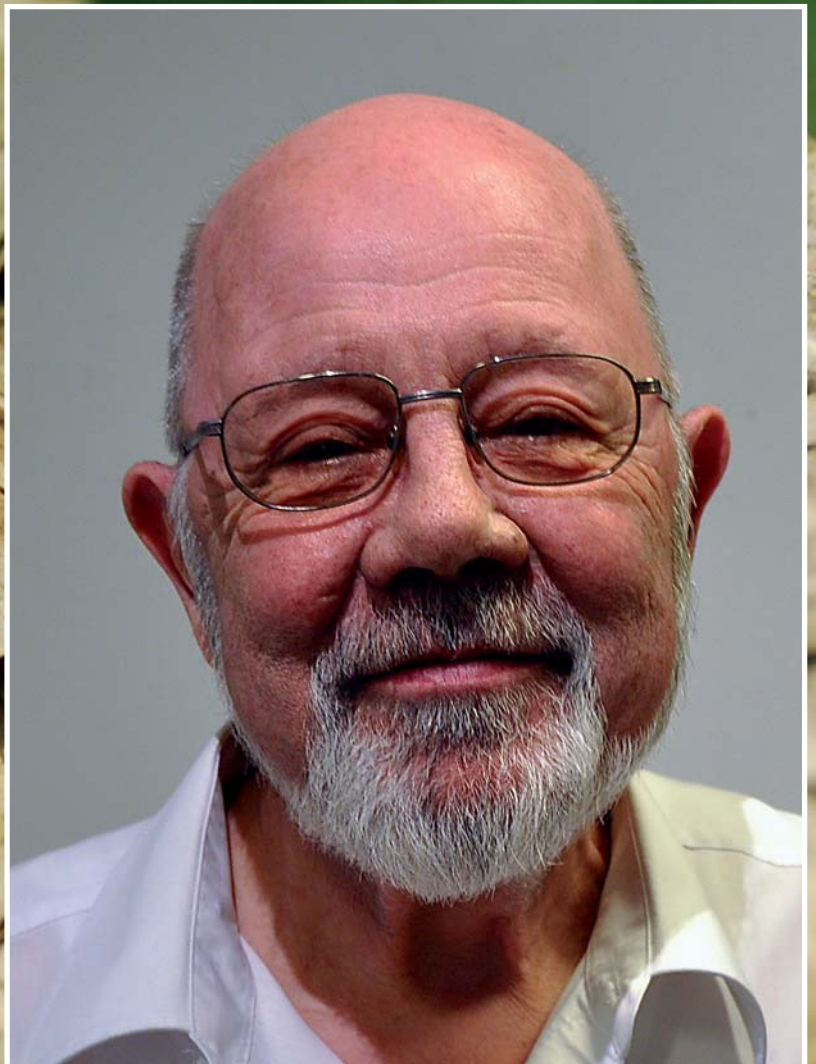
meestal zweeg je als ik mailde
van mijn overkant: er waren
de woorden die we deelden,
dat ze verschenen, vond je,
lag toch voor de hand

zo was je: vol vertrouwen
en eens een vriend
dan steeds een vriend
ik zal nu om je rouwen,
de lofzangen lezen
die jij verdient

ach, we kwamen nader
toen we in gedachten voeren
naar de bevrijde overkant
ik verzwijg wat je hebt geschreven
als een oude broer, een goede
vader

vergeef me dit droef ontroeren,
deze blijde treurnis:

ze ligt toch voor de hand?

Léons levenswerk: RWS !

Voor Léon stond het als een paal boven water: elke mens moet zelf keuzes kunnen maken in de maatschappij, in z'n persoonlijk leven, vrij over z'n eigen bestaan kunnen beslissen. Het lag dan ook voor de hand: hij wilde iedereen de mogelijkheid bieden het leven te beëindigen volgens eigen scenario. En uit dat idee is RWS gegroeid.

Héél de geschiedenis op een rijtje zetten zou me nu veel te ver brengen.

Ikzelf maakte de eerste jaren niet mee. Als jonge vrouw werd ik geconfronteerd met de zware en lange doodstrijd van mijn moeder. Dat beeld liet me jarenlang niet los. Ik wilde ook mijn kinderen niet met zulk beeld opzadelen. En ik ging op zoek naar een oplossing. Zo kwam ik terecht in de Constitutiestraat. En wat dacht je : Léon palmde me dadelijk in om mee te werken!

RWS beperkte zich toen nog tot een ledenbestand van enkele honderden.

Toch was het voor Léon al een dagtaak want voortdurend rinkelde de telefoon. Meestal oudere mensen wilden info over RWS maar... vertelden dikwijls daarbij hun hele familie-verhaal. Soms zat ik aan de werktafel en hoorde hoe Léon éérst geduldig luisterde en dan met z'n kenmerkende rustige, eerder trage manier van spreken geduldig opnieuw en opnieuw uitleg gaf.

Ik leerde er ook 'chérie' Jacqueline kennen, Léons rechterhand!

Het duurde niet lang of Léon loodste me ook binnen in de Raad van Bestuur.

Ik maakte toen kennis met priester Flor Fischer, een jezuïet, die er niet voor terug deinsde mee te vechten voor de erkenning van eigen keuzes,

ook het recht op euthanasie. En ik leerde professor Hugo Van den Enden kennen als ondervoorzitter van RWS. Wat een bewonderenswaardig man.

In die periode beslisten we een petitie te organiseren voor het eisen van een wettelijke erkenning van het uitvoeren van euthanasie op vraag van de persoon zelf. In het kwartaalblad werd het petitie-formulier ook afgedrukt. En in de kortste keren hadden we 7000 handtekeningen bij mekaar. Die hebben we op het kabinet van de minister van Justitie afgegeven... aan een medewerker, wat dacht je!

Na het overlijden van Hugo Van den Enden (zo jammer!) nam Léon tijdelijk ook de taak van ondervoorzitter over.

Hij leverde de eerste 'gevechten' met de, uit noodzaak, aangekochte computer. De ledenlijst groeide en groeide in het RWS bestand. Telefoons stapelden zich op via het antwoordapparaat.

Ondertussen was de Raad van Bestuur aangegroeid.

Ook Mario Verstraete, MS-patiënt maakte er deel van uit. Hoe moeilijk hij zich ook kon verplaatsten, hij was aanwezig op de vergadering in Antwerpen!

En eindelijk was het zover : ook het parlement begon te beseffen dat er rond levenseinde en euthanasie iets groeide bij de burgerbevolking.

Er werden hoorzittingen georganiseerd waar Léon de kans kreeg de RWS eisen voor te leggen. Onze voorvechter, Mario, bepleitte in de commissie vanuit z'n rolstoel, het vastleggen van een euthanasie-wet.

Marc Van Hoey werd door Léon aan de Raad van Bestuur voorgesteld en bléé!

28 mei 2002 : triomf ! De euthanasiewet is een feit. Er werd champagne geserveerd in de Constitutiestraat! En kreeg Mario als eerste in alle sereniteit wat hij wenste : verlossing van z'n lijden.

Maar artsen bleken niet goed voorbereid om de vraag naar euthanasie te herkennen én toe te passen. Daarom gaf RWS aan

Wim Distelmans, die na de wet ondertussen toegetreden was tot het bestuur, de financiële mogelijkheid om in Wemmel cursussen te organiseren. Daar ontstond de naam LEIF (Levens Einde Informatie Forum) en dus ook de term LEIF-artsen.

En nog groeide het leden-aantal.

Ondertussen stond Léon erop zijn taak als voorzitter over te dragen. Marc Van Hoey aanvaardde die en is sindsdien de RWS-voorzitter

Uren en uren zaten we met 3, Léon aan de pc, Jacqueline en ik aan de werktafel. De postzakken, zo van die juten 'zwarte-pieter zakken', vol met kwartaalbladen, stapelden zich op in de gang. De garage werd één groot RWS-magazijn. Kortom, er moest administratieve hulp aangeworven worden. Tegelijk werd beslist een écht kantoor in te richten. En sinds vorig jaar hebben we een écht secretariaat mét secretaresse in de Lange Gasthuisstraat.

Dan werd het ook mogelijk de leden met al hun vragen persoonlijk te ontvangen.
28 mei 2012 : de wet bestaat 10 jaar. Dat mocht niet ongemerkt voorbij gaan en daarom beslisten we die dag uit te roepen als 'dag van waardig sterven en euthanasie'.

Als kers op de taart vierden we dit jaar het 30 jarig bestaan van RWS. Daar werd onze meter, Christine VandenBroeck verwelkomd, Léon en Jacqueline werden in de bloemetjes gezet en de talrijk aanwezige leden kregen een prachtige film te zien van Alexander Decommere en Marc Cosyns.

Voor de 28 mei 2013 planden we een hoorzitting voor onze leden en andere burgers met senatoren, die deel uitmaken van de actuele commissie 'uitbreiding van de euthanasiewet' en kregen we er ook een peter bij, Johan Verminnen. Het werd die dinsdag een succes met over de 200 deelnemers en de opstart van medibling-RWS, zodat iedereen zelf kan aangeven wat hij of zij wil en dit ook meteen gelezen kan worden.

Jammer, maar dat heeft Léon niet meer kunnen meemaken.

*Chère Jacqueline,
Je m'adresse à toi pour te rappeler un beau souvenir.
C'était une journée très chaude, en été il y a quelques années. Il fallait faire un grand travail pour RWS, comme toujours.*

Et nous nous étions installés dans votre petit jardin.

*Chapeau rouge comme protège-soleil,
chat et chien à nos pieds sous la table dans l'ombre.*

Là ,nous avons eu beaucoup de plaisir, en pliant des lettres et en collant des étiquettes sur les enveloppes.

Léon nous faisait rire avec ses petites histoires, de temps en temps piquantes !

Et, il faut le reconnaître : une bière froide à nos côtés.

Ce moment agréable, Jacqueline, je ne l'oublierai jamais.

Meestal werkten we wel binnen en tijdens die uren groeide mijn bewondering voor Léon.

We babbelden over van alles en nog wat.

Maar je kon geen thema aanraken of Léon plukte onmiddellijk een passend boek uit z'n bibliotheek.

Viel de naam van een muzikant of een muziekwerk, hij dook in z'n cd-kast en haalde er vliegensvlug de juiste cd uit.

Hij had een orde en een organisatietalent, ongelooflijk.

Het is ook daardoor dat hij in staat was zulke sterke vereniging uit te bouwen en gedurende 30 jaar te laten overleven.

Bedankt daarvoor, Jacqueline en Léon. En weet dat we met de huidige bestuurders, in wiens naam ik mag spreken, jouw werk willen én zullen voortzetten, zodat iedere burger en patiënt waardig kan leven en sterven.

R.I.P. LÉON FAVYTS, MILITANT VOOR DE STERVENDEN.

Op 26 mei 2013 is Léon Favyts overleden, na een korte en onverwachte ziekte. Hij was de voorzitter en het gezicht van Recht op Waardig Sterven (RWS,) en dat gedurende 29 jaar. RWS was samen met de Franstalige tegenhanger een van de drijvende krachten achter de totstandkoming van de euthanasiewet. De vereniging neemt positie in tegen al de instanties die zich het sterven toe-eigenen in plaats van het in regie geven aan de stervende zelf.

Met de ondervoorzitter van RWS, wijlen professor Hugo van den Enden, vormde Léon Favyts een duo dat de stem van de patiënt luid liet klinken in een discussie die werd gemonopoliseerd door artsenverenigingen en cenakels van experts. Als België vandaag een euthanasiewet heeft, is dat in grote mate te danken aan het militantisme van RWS en zijn voorzitter. Met zo'n 7.000 leden blijft de vereniging ver onder het aantal van de Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levens einde, die meer dan 100.000 leden telt. Maar RWS werd met de jaren een aantrekkingspool en inspiratiebron voor al wie de keuzevrijheid van de patiënt in het aangezicht van de dood bepleitte, ook van progressieve artsen, juristen en politici. In Nederland waren artsenverenigingen de motor achter de euthanasiewet. In België waren het patiëntenverenigingen, die de steun wisten te verwerven van centrale politieke actoren. Léon Favyts is iemand zonder wie de Belgische levens-eindezorg er slechter had uitgezien. Hij was het prototype van de militant: hij leidde de vergaderingen van de raad van bestuur van RWS, redigeerde het tijdschrift van de vereniging, was de secretaris, verzond de lidkaarten, was penningmeester en trad na de dood van Hugo van den Enden in 2007 meer in de openbaarheid om uitbreidingen en revisies van de euthanasiewet te bepleiten. De stille kracht werd op latere leeftijd steeds meer een spreekbuis.

In de figuur van Léon Favyts zou ik eer willen betuigen aan al diegenen die de moed vonden en nog vinden om zich te engageren voor een goede zaak: militanten die koppig genoeg zijn om door te zetten, ook tegen zogenaamd redelijke tegenwerpingen in. Mensen die bereid zijn om bakken kritiek te slikken van de goegemeente en die bij de zogenaamd weldenkenden wrevel opwekken wegens 'extremisme.' Zonder doorbijters verandert er niets. Het zijn niet de gematigden die bereid zijn zich voldoende in de kijker te werken om onrecht de wereld uithelpen.

Léon Favyts roept bij mij de naam van William Wilberforce op. Die heeft 26 jaar gevochten voor de afschaffing van de Britse Slavenhandel, in een periode waarin de grote meerderheid die een evidentie vond. Hij heeft daarna nog eens 26 jaar gestreden voor de afschaffing van de slavernij zelf. Wilberforce was conservatief, dat wel (in tegenstelling tot Léon,) maar moreel rechtlijnig en moedig genoeg om oude vormen en gedachten af te werpen. Léon deed in de schaduw wat Wilberforce in het volle publieke licht deed.

*Freddy Mortier, ethicus en toekomstig vicerector Ugent.
Artikel verschenen in "de Standaard" op 8 juni 2013.*

"HERINNERING"

De herinnering aan Léon zal voor ons een geestelijke wijnkelder blijven. Zijn humanistische strijd tegen onwaardig lijden en sterven van de medemens is een inspirerend voorbeeld voor allen die met deze thematiek worden geconfronteerd! zorgvragers, zorgverleners en alle betrokkenen.

Marc Van Rijckeghem

RWS

**RECHT OP
WAARDIG
STERVEN**